

સૂચના : જમણી બાજુના અંક કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. 'શ્રમ અર્થશાસ્ત્ર'ને વ્યાખ્યાન્વિત કરી સમજૂતી આપો. ભારતમાં શ્રમ અર્થશાસ્ત્રના મહત્વની ચર્ચા કરો. (25)

અથવા

ભારતના ગ્રામીણ શ્રમિકો ઉપર કોવીડ 19ની થયેલ સકારાત્મક અને નકારાત્મક અસરો વિશે ઉદાહરણો સહીત ચર્ચા કરો.

2. 'શ્રમ ઉથલા' (Labour Turn over)ના કારણો અને અસરોની યોગ્ય ઉદાહરણો સહીત વિગતવાર સમજૂતી આપો અને શ્રમ ઉથલો ઘટાડવાના પગલા જણાવો. (25)

અથવા

ભારતીય શ્રમ બજારની લાક્ષણિકતા વિગતે સમજાવો. ઉદારીકરણ અને ખાનગી-કરણના યુગમાં ભારતીય શ્રમિકો સમક્ષના પ્રક્રિયા અને પડકારોની ચર્ચા કરો.

3. વેતનની વ્યાખ્યા આપી તેનો અર્થ અને ખ્યાલ સમજાવો. વેતનની વિવિધ વિચારસરણીઓ વિશે ચર્ચા કરો. (25)

અથવા

'સામુહિક સોદાગરી' એટલે શું ? 'સામુહિક સોદાગરી'ની શ્રમિકોની સમસ્યાઓના સુખદ નિરાકરણના સાધન તરીકેની અસરકારકતા વિશે ચર્ચા કરો.

4. કામદાર સંઘ અધિનિયમ, ૧૯૨૯ના ઇતિહાસ, હેતુ અને કારણો તેમ જ કામદાર સંઘની નોંધણી કરવાની પ્રક્રિયા વિશે વિગતે સમજાવો. (25)

અથવા

કામદાર સંઘ અધિનિયમ, ૧૯૨૯ અન્વયે નોંધાવેલ કામદાર સંઘોના અધિકારો અને જવાબદારીઓની તેમ જ કામદાર સંઘોના જોડાણની પ્રક્રિયા અને તેની અસરોની ચર્ચા કરો.

(P.T.C)

Diploma in Labour Laws and Practice (DLP)

Paper – III : Labour Economics

Time : 2 1/2 Hours

Total Marks : 100

Instruction : Figure to the right side indicate full marks.

1. Define and explain the term ‘Labour Economics’. Discuss about the importance (25) of Labour Economics in India.

or

Discuss with illustrations the positive and negative effects of the Pandemic of Covid 19 on rural labourers of India.

2. Explain in detail about the causes and effect of the “Labour Turn Over” and (25) suggest the steps to minimise the same with appropriate illustrations.

or

Explain in detail about the characteristics of Indian Labour Market. Discuss about issues and challenges of Indian Labourers in the era of liberalization and privatization.

3. Define and explain the concept and meaning of wages. Discuss about various (25) theories of wages.

or

What is Collective Bargaining ? Discuss about the effectiveness of Collective Bargaining as a tool for arriving at amicable solution of labour issues in India.

4. Explain briefly about the history, objects and reasons of the Trade Unions Act, (25) 1926 and explain the process of Registration of Trade Union under it.

or

Discuss in detail about the rights and liabilities of registered Trade Union as well as the process and effects of amalgamation of Trade Unions under the Trade Unions Act, 1926.